

[Marianne Jelved]

gens bæredygtighed skal gennemtrænge hele den politiske og administrative struktur, og i sidste instans hele samfundet«. Det skriver statsministeren i forordet til regeringens handlingsplan for miljø og udvikling. Jeg citerer fra samme forord:

»Hertil kommer, at Danmark og alle andre industrilande er med til at påvirke forholdene i den tredje verden. Vor udviklingsbistand og vore investeringer i og handel med udviklingslandene er med til at påvirke den måde, naturressourcerne i disse lande forvaltes på.«

Med andre ord: Industrilandene har ved deres handlinger og mangel på handlinger stærk indflydelse på udviklingen og på de globale miljøproblemer og dermed et uimodsigeligt ansvar for udviklingen.

Disse to citater fra forordet rummer de centrale perspektiver i disse meget nationale og globale uomgængelige udfordringer. Jeg vil ikke gå ind i de konkrete 153 initiativer i regeringens plan, men pege på de fire perspektiver, som Det Radikale Venstre i årevis har arbejdet for i sin strategi for løsning af vores miljøproblemer og samfundsproblemer.

Det første er, at miljøhensynet skal integreres i alle sektorer. Vi har indrettet os galt, når vi åbenbart har brug for et stort miljøministerium. Miljøomtanke og bevidstheden om de økologiske sammenhænge skal præge alle beslutninger i samfundet. Det kræver omtanke og omprioriteringer. Det kræver vilje. Det kræver indsigt, og det kræver, at vi faktisk handler efter de ord, vi står og siger.

Vi har i adskillige år i Det Radikale Venstre drøftet, om vi turde gå ud i alverden og sige, at vores målsætning var at nedlægge Miljøministeriet. Nu har jeg taget mod til mig og sagt det. Det er virkelig store udfordringer, og det kræver, at vi bl.a. i Folketinget følger meget nøje, hvad det er, vi beslutter på alle mulige områder. Derfor er det nødvendigt, at vi med jævne mellemrum får en status for handlingsplanens realisering, hvad den dagsorden, der er foreslået af seks af Folketingets otte partier, opfordrer regeringen til, og det bliver altså første gang i april 1990. Og regeringen skal ikke tro, at den har fred så længe. Vi skal nok følge med også i de små sager, der daglig forelægges os.

Det andet perspektiv er, at disse store omstillinger, problemernes løsning, ikke kan klares uden bevidsthed om sammenhænge. De kan ik-

ke klares uden holdninger hos den enkelte, og de kan ikke klares, uden at den enkelte får handlemuligheder på afgørende punkter i hverdagen.

Derfor er dagsordenens første del om iværksættelse af en bredt anlagt folkeoplysnings- og aktivitetskampagne vigtig. Men det må ikke være en kampagne, der gør, at vi så tror, vi kan have god samvittighed, hvis det bliver en kampagne, der bare kører i en afmålt tid. Den skal fortsættes og udvikles og fornyes, og det drejer sig om oplysninger, indsigt og ændringer i vores hverdag. Derfor betragter vi projektet som en slags fødselshjælper til fortsat opmærksomhed om problemet.

Det tredje perspektiv er det internationale arbejde. Det er vanskeligt, og det kan af og til virke som en næsten håbløs opgave. Men den opgivende holdning, jeg en gang imellem lytter mig til hos andre partiers ordførere, specielt oppositionspartier, vil jeg gerne afvise. Selvfølgelig kan vi gå ud i verden og præge diskussionerne, opinionen og beslutningerne. Selv små lande kan nøjagtig ligesom små partier skaffe sig indflydelse og opnå resultater, selv om det er de store, vi snakker med.

Lad kritikere kritisere langsommelighed og andet, men hver gang vi kommer et lille skridt videre i den rigtige retning, er vi også et lille skridt videre hen imod løsning af de problemer, vi er fælles om at skulle løse.

Det fjerde perspektiv hænger også sammen med det internationale. Det er vores medansvar for ulandenes problemer. Her kan vi helt konkret være eksempler for andre lande på en bevidst ulandsbistand, der tager hensyn til en bæredygtig udvikling. Vi har i Danmark haft utallige diskussioner om ulandspolitikken, og jeg tror, der er meget bred enighed om den erkendelse, at industrilandene har et hovedansvar for at handle rigtigt i sammenhæng med ulandene. Vi skal selvfølgelig bruge de internationale fora til at præge denne udvikling og fastholde den strategi, der er lagt for Danmarks ulandspolitik.

Samlende handler det om at tænke i helheder og handle ud fra helheder. Det hele hænger sammen, for at sige det meget ligeud. Det tror vi at vi forstår, når vi taler om økologi, men en gang imellem tvivler jeg, for økologi og de sammenhænge, der ligger i det begreb, hører op, lige så snart vi siger noget med kroner og øre.